

Beklenen iyileşme gerçekleşmiyor

Ekonomi politikalarının hedefi insandır. İnsanın kısa yaşam süresi içinde yaşam koşullarını iyileştirmektir.

Bunun için ekonominin büyümesi, büyüyen ekonomide herkese iş ve aş imkanının sağlanması, büyümenin nimetlerinin insanlar arasında dengeli olarak dağılımı beklenir.

Türkiye İstatistik Kurumu her yıl “Gelir ve Yaşam Koşulları” araştırmasıyla ülkemizdeki değişimi belirliyor.

Dün yayımlanan 2016 yılı araştırmasının en çarpıcı bulguları, “gelir eşitsizliğinin az da olsa arttığını” ve de “halkımızın % 68’inin borç yükü altında olduğunu” gösteriyor.

Hane halkı kullanılabilir gelirinin, hane halkı büyüklüğü ve kompozisyonu dikkate alınarak hesaplanan eşdeğer hane halkı büyüklüğüne bölünmesi ile elde edilen eşdeğer hane halkı kullanılabilir fert gelirine göre; en yüksek gelire sahip yüzde 20’lik grubun toplam gelirden aldığı pay bir önceki yıla göre 0.7 puan artarak %47.2, en düşük gelire sahip yüzde 20’lik grubun aldığı pay 0.1 puan artarak %6,2 oldu.

Buna göre, toplumun en zengin %20’sinin gelirinin en yoksul %20’sinin gelirine oranı şeklinde hesaplanan P80/P20 oranı 7.6’dan 7.7’ye yükseldi.

Gelir eşitsizliği artıyor

Bir toplumda gelir adaletli olarak paylaşılmışsa (herkes eşit gelir elde ediyorsa) Gini katsayısı “0” değerini alır. Gelirler yalnız bir kişi tarafından alınmışsa Gini katsayısı “1” olur. Özetle, Gini oranının artması eşitsizliğin arttığını, azalması ise eşitsizliğin azaldığını gösterir. Gini katsayısı 2015 yılında 0.397 iken, 2016 yılında 0.007 puan arttı, 0.404 oldu. Eşitsizlik arttı.

Ortalama gelir 19.139 TL

Türkiye’de ortalama yıllık eşdeğer hane halkı kullanılabilir fert geliri bir önceki yıla göre %15.9 arttı. 16 bin 515 TL’den 19 bin 139 TL’ye yükseldi.

Maaş ve ücret gelirleri %49.7, emekli-dul aylıkları % 18.0 ile toplam gelirden en yüksek paya sahip.

Toplam hane halkı kullanılabilir fert gelirleri içerisinde en yüksek pay, % 49.7 ile maaş ve ücret gelirlerine ait. Emekli ve dul aylıklarının payı %18.0, yevmiyelerin payı % 2.5. (İşte bu nedenle, halkımızın genel ve devamlı beklentisi maaş ve ücret zammı.)

Müteşebbis gelirlerinin ağırlığı % 19.8.

Gayrimenkul ve menkul kıymet gelirlerinin toplam gelirlerdeki payları küçük. Gayrimenkul gelirinin payı % 3.1. Menkul kıymet gelirlerinin payı % 2.5.

Nüfusun %14.3'ü yoksul

Hane halkı kullanılabilir fert medyan gelirinin (gelir sıralamasında en ortadaki gelir rakamının) %50'si dikkate alınarak belirlenen yoksulluk sınırına göre, yoksulluk oranı bir önceki yıla göre 0.4 puanlık düşüşle %14.3 olarak gerçekleşti. Bu ölçüye göre yoksul sayısı 11.0 milyon. Medyan gelirin %60'ı dikkate alınarak belirlenen yoksulluk sınırına göre ise yoksulluk oranı bir önceki yıla göre 0.7 puan azalarak %21.2 oldu. Bu ölçüye göre ise yoksul sayısı 13 milyon 328 bin.

Okur-yazar olmayanlar...

TÜİK araştırması önemli verileri ortaya koydu. Hane halkı kullanılabilir fert medyan gelirinin %50'si dikkate alınarak hesaplanan yoksulluk oranına göre; okuryazar olmayanların %26.2'si, bir okul bitirmeyenlerin %24.1'i yoksul iken, bu oran lise altı eğitimlilerde %12.5, lise ve dengi okul mezunlarında i %6.2, yükseköğretim mezunları ise %1.7 oldu.

Yaşam koşulları dalgalandı

Halkımızın % 59.7'si ev sahibi % 24.4+ü kiracı.

Halkımızın % 17.4'ü konut masraflarının çok yük getirdiğinden, % 59.2'si biraz yük getirdiğinden yakınıyor. % 23.4'ü yük getirmediğini söylüyor.

Halkımızın % 21.6'sı borç ödemede zorlandığını, %39.9'u borç ödemeleri yük getirirse de ödemeyi sürdürdüğünü anlatıyor.

Halkımızın % 34.0'ü evden uzak bir haftalık tatil masrafını karşılayabildiğini, %66.0'sı ise karşılayamadığını belirtiyor.

İki günde bir et, tavuk ya da balık içerek yemek masrafını karşılayabilenlerin oranı 2015 yılında % 64.2 iken, 2016 yılında %62.3 oldu.

Gelir ve yaşam koşulları araştırmasının bulguları, büyümenin önemini tekrar öne çıkarıyor.

Ekonomi üretime dayalı olarak büyüyecek ki, daha çok insana iş, daha çok aş imkânı yaratılabilir.

Gelir dağılımında iyileştirme fakirliğin paylaşılmasıyla değil, büyüyen gelirin daha adil paylaşılmasıyla gerçekleşebilir.

Gelir ve yaşam konularındaki sorunların büyüklüğü, hükümetin sosyal politikalarının önemini ortaya çıkarıyor.

Ne var ki bütün bunların arkasında üretim var. Üretime dayalı büyüme olmadan, gelir ve yaşam koşullarında iyileşme istenen ölçüde gerçekleştirilemez.